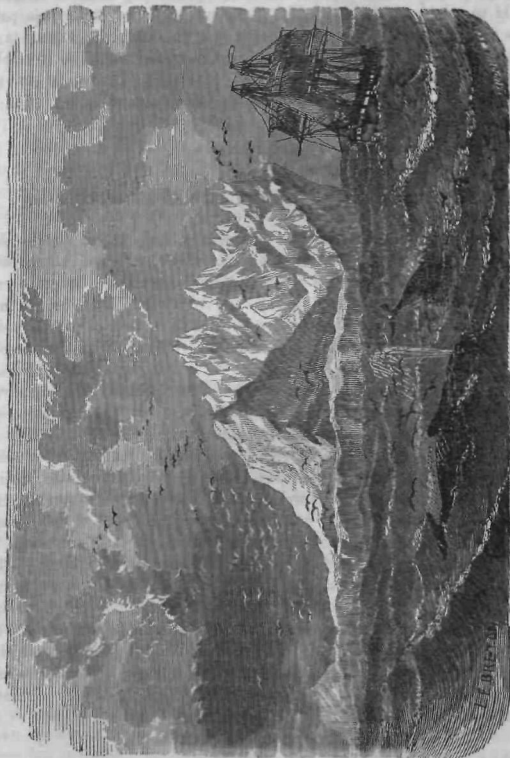

Ledeni otoci v južnem morji.

Ako primerjamo južno polovico zemeljske krogle sè severno, razvidimo, da je razméra med kopnim in morjem na obeh teh polutah jako različna. Večji del suhe zemlje in sicer Evropa, Azija (razven nekaterih otokov), večji del Afrike in Amerike se razteza po severnej polkrogli, v tem, ko na južnej poluti kopno le malokje pogledava iz neskončne vodene puščave. Ta okolnost

Ledeni otok v južnem morji.

ima velik vpliv na razna podnebja ónih pokrajin, ki leže jednako oddaljene od ravnika na obeh polutah. Morje vzdržuje stalno toda mnogo nižjo toploto nego suha zemlja; zaradi tega imajo kraji na južnej poluti stálnejše, a tudi mrzlejšé podnebje nego pokrajine ležeče v jednakej vzdaljenosti od ravnika na

severu. Ta razloček primerne toplote nad jednacimi zemljepisnimi širjavami obeh zemeljskih polut lahko izpoznamo primerjajoč oba ledena morja. Na jugu sega ledeno morje mestoma daleč črez svoje lastne meje, t. j. črez tečajnikove kroge tja do mirnega pojasa, česar na severu ne opažamo. Užé v nevelikej vzdaljenosti od najjužnejšega predgorja ameriške kopnine se pričenjajo znaci ledenega morja. Tu pa tam štrlé iz morja skalnati otoci brez vsega rastlinstva, ki tu ne more vzkliti zbog krutega mraza, da-si mu ne manjka rodne prsti. Bolj proti jugu so pokrite takove pečine popolnem sè snegom in ledom, ki se nikdar v letu ne raztaja. Tu se užé čestokrat tudi morje pokrije z debelo ledeno skorjo. Kadar se približa poletje, raztrgajo valovi ta led, ogromni ledeni kosovi se zvalé često jeden na drugi in primrzniški tvoré plavajoče otoke v najrazličnejših oblikah; valovi in viharji je podé daleč na sever v toplejša morja, kjer se nagloma raztajajo in porazgubé. Naša slika vam podaje takov plovéč leden otok.

Učenci z učiteljem na tretjem pomládnem sprehódu.

„Krasen majnik se razliva“ — je mična pesen, katero slišite skóraj vsako jutro pri Šmarnicah prepevati Mariji na čast, katere veličastna podoba se ravno ta mesec kinča in krasi z breštevilnimi cveticami. Katero srce se ne raduje pred altarjem, kjer se obhaja ta svečanost? Trdosrčen bi moral človek biti, da bi ne stal ganen pred podobo kraljice angelov; pred podobo, obdano s prvim zelénjem, s prvim pomládним cvetjem. Tukaj se okrepčava človeški duh vsako jutro; tukaj vsakdo išče in vsakdo najde najdražji zaklad — mir srcá. Tukaj se posuši solza, pozabi se rana, katero nam dela vsakdanje življenje — in ravno tukaj grlo najrajši povzdiguje glas: „cveté cvetica jedna.“ Tako razveseljuje pisani maj vesoljni svet. — Mesec maj ima najprijétnejše dneve. Vsaj tako pravijo sedaj, tako so pripovedovale pesni nekdanj, katere so spevali pesniki v davnej preteklosti o cvetočem meseci maji ali rožniku. — Dà! lep bi prav za prav moral biti, to je želja vsacega; a vendar je časi muhast in samosvojen. Večkrat pride, traja in neha z deževjem in mrazom. Se vé, da nas to boli; kajti nij ga človeka, da bi se ne radoval lepe cvetične odeje in bi ne hrepenel po dobrodejnem majnikovem zraku.“ — Tako se je učitelj koncem meseca maja pogovarjal z učenci, ko so ravno prečitali berilo „pomlád.“ Obljubil je otrokom, da je hoče po póludne peljati na tretji pomládni sprehod, in jim pokazati óne rastline, ki nam je nosi cvetoči maj.

Lepó v vrstah so šli otroci istega dné po dolini, katero je obdajal na jednej strani mlado-zelen gozd vejnatih bukev, a na drugej strani temno-zeleno iglasto smerečeje. Na potu ob travniku je učitelj obstal. Ukazal je mladini, da naj zapoje sledečo kitico:

„Prišlá pomlád je že vesela,

Cvetica se je razcvetéla,

Ki vsak jo ljubi, rad ima,

Prelepa bela šmarnica.“

Ko lepo vbrani glasovi utihnejo, vzklikne sosedova Minka: „tam je, tam je, v sredi travnika!“ Ako bi otroci ne bili ubógljivi, gotovo bi bili vsi planili po